U 91/2023 vp
15.2.2024

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Eläinten terveys ETT ry
Ina Toppari
PL 221
60101 Seinäjoki

Kirjallinen kuuleminen: U 91/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Eläinten terveys ETT ry (ETT) kiittää mahdollisuudesta lausua U-kirjelmästä sekä EU:n komission ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana. ETT pitää yleisesti ottaen hyvänä, että eläinten hyvinvoinnista myös kuljetuksen aikana huolehditaan. Eurooppalaisten toimintatapojen säätely yhdellä lainsäädännöllä asettaa haasteita harvaanasutuille ja eurooppalaisesta säätilasta poikkeaville seuduille. Suomessa ja Skandinaviassa eläinten kuljetus ottaa hyvin huomioon eläinten hyvinvoinnin jo nykyisen lainsäädännön sekä elinkeinon omien hyvien toimintatapojen puitteissa. Meillä eläimiä ei kuljeteta maasta toiseen ja kuljetusvälineet ovat moderneja ja tarkoitukseensa sopivia sekä hyvin varusteltuja. Eläinten hyvinvoinnin kannalta on ratkaisevampaa, millaisin välinein niitä kuljetetaan tai miten niitä käsitellään, kuin tiukat aika- tai vähimmäispainomäärittelyt. Suomen kaltaisilla harvaanasutuilla seuduilla asetusehdotuksen ympäristövaikutukset jäävät vähäisiksi ja jopa tavoitteiden vastaisiksi, kun samalla eläinten hyvinvointia edistävä vaikutus on kyseenalainen.

Asetusehdotuksessa ja U-kirjelmässä huomionarvoista on kuljetusajan rajoittaminen, kuljetuksen aikaisen ulkolämpötilan vaikutukset, kuormaustiheys, rekisteröintivaatimukset sekä vasikoiden kuljetusikä ja/tai vähimmäispaino.

1. Kuljetusaika ja ulkolämpötila

a) Teuraskuljetusten rajoittaminen enintään yhdeksään tuntiin

Ehdotuksen mukainen kuljetusaika on mahdoton toteuttaa tiloilla, jotka sijaitsevat kaukana sopimusteurastamosta. Suomen tuotantoeläinten erinomainen terveystilanne ja hyvä, jopa kansallisen lainsäädännön ylittävä tuotantotapa, pohjautuvat sopimustuotantoon teurastamoyrityksen ja eläintilan välillä. Maatilan tulee voida valita itselleen sopivin teurastamokumppani riippumatta siitä, kuinka kaukana kyseisen sopimusyrityksen teurastamo sijaitsee tuotantotilalta. Aiemmasta säätelystä poiketen eläinten lastaus usealta tilalta laskettaisiin jatkossa matkan kokonaisaikaan, jonka ei tulisi olla 9 h. Etenkin lypsylehmiä ja emakoita haetaan teuraaksi yksittäisiä eläimiä useammalta tilalta. Tulevaisuudessa ei ole tarkoituksenmukaista ajeluttaa yksittäisiä eläimiä.

Lastaustilanteessa ajoneuvo on paikallaan, eikä eläimille aiheudu rasitusta ajoneuvon heilumisesta.

b) Kuljetusaika siipikarjan osalta muualle kuin teurastamoon
Suomessa ei ole siipikarjajalostusta ja eläinaineksessa olemme täysin riippuvaisia tuonnista. Siipikarjan jalostus tapahtuu Euroopassa ja vanhempaispolvi saapuu Suomeen untuvikkoina pääosin maareittejä pitkin. Vanhempais- tai isovanhempaispolven maahantuonti Suomeen siitosmunina ei ole mahdollista, koska isot jalostustoimijat eivät sopimuksissaan tätä salli. Asetuksella tältä osin oli merkittäviä vaikutuksia Suomen siipikarjatuotannolle (liha ja kananmunat) sekä kansainvälisille jalostustoimijoille. Eläinkuljetuksissa on myös huolehdittava, ettei tuonnin mukana levitetä eläintauteja. Suomi on monen eläintaudin osalta tautivapaa maa, eikä kompromisseja kuljetusten tautien välillä voi tehdä.

c) Ulkolämpötilan ja sääennusteiden vaikutus kuljetusaikaan
Suomessa käytetyt kuljetusvälineet on varusteltu pohjoisiin olosuhteisiin sopiviksi. Eläinkuljetusautoissa on mahdollisuus lisälämmitykseen kylmissä olosuhteissa ja tehokas ilmanvaihto kuumalla säällä. Tällöin ulkoilman lämpötila ei ole oleellinen tekijä eläinten hyvinvoinnille.

2. Kuormaustiheys

a) Kuormaustiheyden lasku lisää eläinkuljetusten päästöjä ja vaikuttaa etenkin siipikarjanlihan tuotantoketjuun tilalta kauppaan hidastavasti. Lisääntynyt tila eläintä kohti vaikeuttaa myös eläinten tasapainon ylläpitämistä kuljetusvälineessä ajon aikana sekä lisää lämmitystarvetta viileällä säällä.

3. Rekisteröitymis- ja valvontavaatimukset

a) Komission ehdotukseen sisältyy ETT:n käsityksen mukaan kaikkien eläinkuljetusten rekisteröinti TRACES-järjestelmään. Tämä vaatii lisää resursseja kuljetusten järjestäjiltä, jotka Suomessa pääsääntöisesti ovat teurastamoiden henkilökuntaa. Kustannusvaikutukset alalle tulee selvittää ja suhteuttaa eläinten hyvinvoinnin parantumiseen kirjaamisvaatimusten avulla.

b) Kappaleen IV artiklan 17 mukaan eläinten lastaamista kuljetusvälineeseen on valvottava eläinlääkärin toimesta. Teurastamoilla tarkastuseläinlääkärit valvovat eläinten purkamista, mutta Suomen eläinlääkäriresurssi ei millään riitä valvomaan kaikkien eläinkuljetusten lastaamista ja purkua, vaikka tähän ei edes laskettaisi teuraskuljetuksia.

4. Vasikoiden kuljetusikä ja/tai vähimmäispaino

Suomessa naudanlihantuotanto perustuu paljolti maidontuotantotiloilla syntyneisiin vasikoihin ja niiden erikoistuneeseen loppukasvatukseen. Vähimmäisiän nostolla olisi merkittäviä vaikutuksia maidontuotantotilan toimintaan ja vaatisi investointia suurempiin vasikkatiloihin. Ääritilanteessa näitä vasikoita jouduttaisiin hyvinvointisyistä lopettamaan, koska niille ei olisi pitotilaa syntymätilalla. Eräiden eläintautien hallinnassa on tärkeää erottaa hyvin nuoret yksilöt vanhemmista eläimistä, jotta tartuntaketju saadaan katkaistua. Vasikoiden kuljetusvälineet on Suomessa suunniteltu vasikoiden kuljetuksiin, jotta kuljetukset voidaan hoitaa vasikoiden hyvinvointi huomioiden.

Eläinten terveys ETT ry:n puolesta,

Ina Toppari
toiminnanjohtaja

Eläinten terveys ETT ry
PL 221, 60101 SEINÄJOKI
etunimi.sukunimi@ett.fi
www.ett.fi